

Sygn. akt V ACz 927/13

POSTANOWIENIE

Dnia 24 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący	SSA Zofia Kołaczyk
Sędziowie	SA Urszula Bożałkińska (spr.) SO del. Tatiana Kania

po rozpoznaniu w dniu 24 października 2013 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku	(...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R.
z udziałem	E. D.

o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko wspólnikowi spółki jawnej

na skutek zażalenia wnioskodawcy

na postanowienie Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 3 lipca 2013 r. sygn. akt X GCo 38/13

postanawia:

1) zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie 1 o tyle, że nakazowi zapłaty wydanemu w postępowaniu upominawczym przez Sąd Okręgowy w Gliwicach w dniu 17 maja 2010r., pod. Sygn. X GNc 159/10 nadać klauzulę wykonalności przeciwko E. D. także w części, w jakiej nakaz ten nakazuje dłużnikowi zapłacić na rzecz wierzyciela odsetki od kwot należności głównej:

- 16411,55 zł od dnia 29 kwietnia 2011r. do dnia zapłaty,

- 14261, 80 zł od dnia 11 sierpnia 2010r. do dnia zapłaty;

- 25083,28 zł od dnia 7 maja 2010r. do dnia zapłaty

a w pozostałej części zażalenie oddalić

2) zasądzić od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kwotę 150 (sto pięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

Sygn. akt VACz 927/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy oddalił wniosek o nadanie tytułowi egzekucyjnemu nakazowi zapłaty wydanemu w postępowaniu upominawczym przez Sąd Okręgowy w Gliwicach w dniu 17 maja 2010 r. pod sygn. X GNc 159/10 klauzuli wykonalności przeciwko wspólnikowi pozwanej spółki jawnej w zakresie odsetek od kwot 16.411,55 zł, 14.261,80 oraz 25.083,28 zł wskazując, iż w toku prowadzonego przeciwko spółce postępowania egzekucyjnego odsetki od wyżej wskazanych kwot zostały już wyegzekwowane.

W zażaleniu na powyższe postanowienie wnioskodawca wnosił o jego zmianę poprzez uwzględnienie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności w całości, tj. również co do odsetek od kwot 16.411,55 zł, 14.261,80 oraz 25.083,28 zł. Podniósł, iż zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem, w toku postępowania klauzulowego Sąd nie jest uprawniony do badania zasadności i wymagalności wierzytelności stwierdzonych tytułem egzekucyjnym, a więc w szczególności tego, w jakim zakresie zostały one uregulowane. Tego rodzaju zarzuty mogą być bowiem podnoszone dopiero na etapie powództwa przeciwegzekucyjnego. Mimo więc, iż wierzytelności wynikające z tytułu egzekucyjnego zostały w części wyegzekwowane (w zakresie należności odsetkowych od kwot 16.411,55 zł, 14.261,80 oraz 25.083,28 zł za określony okres), klauzulę wykonalności przeciwko wspólnikowi pozwanej spółki nadać należało całemu tytułowi egzekucyjnemu. W przypadku natomiast, gdyby wierzyciel próbował egzekwować wierzytelności w zakresie, w jakim zostały one zaspokojone, dłużnikowi służyły odpowiednie środki prawne.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 778¹ k.p.c. tytułowi egzekucyjnemu wydanemu przeciwko spółce jawnej (...) sąd nadaje klauzulę wykonalności przeciwko wspólnikowi ponoszącemu odpowiedzialność bez ograniczenia całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki, jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, jak również wtedy, gdy jest oczywiste, że egzekucja ta będzie bezskuteczna. W niniejszej sprawie wnioskodawca przedłożył postanowienie komornika sądowego o umorzeniu postępowania prowadzonego wobec spółki jawnej, której wspólnikiem jest uczestniczka, z uwagi na bezskuteczność egzekucji. Z kolei stosownie do art. 22 k.s.h. każdy wspólnik odpowiada za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem solidarnie z pozostałymi wspólnikami oraz ze spółką (...). Przesłanki, o których mowa w art. 778¹ k.p.c. warunkujące nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu wystawionemu przeciwko spółce jawnej również przeciwko jej wspólnikowi zostały więc spełnione.

Jednocześnie, jak ustalił Sąd Okręgowy w toku postępowania klauzulowego, odsetki od kwot należności głównych 16.411,55 zł, 14.261,80 oraz 25.083,28 zł zasądzonych nakazem zostały w części zaspokojone w toku postępowania egzekucyjnego w zakresie kwoty 5.633,56 zł. Jak słusznie jednak podnosił wnioskodawca, wobec nie wyegzekwowania należności głównej, odsetki te w dalszym ciągu narastały i narastają do chwili obecnej. Jedynie więc co do kwoty 5.633,56 zł nie powinna być obecnie prowadzona egzekucja odsetek od kwot 16.411,55 zł, 14.261,80 oraz 25.083,28 zł.

Zważyć należało przy tym, iż zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego w postępowaniu klauzulowym, dotyczącym nadania tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności, zarówno Sąd pierwszej instancji, jak i Sąd II instancji w trybie zażaleniowym nie jest uprawniony do badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym. Jeżeli po wydaniu tytułu egzekucyjnego obowiązek stwierdzony w tym tytule i objęty klauzulą jego wykonalności przestał istnieć, skutki prawne stąd wynikające mogą być stwierdzone w drodze procesu przewidzianego w art. 840 k.p.c. w trybie powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w całości albo w części, a przed nadaniem klauzuli wykonalności w drodze powództwa o ustalenie

(art. 189 k.p.c.), że należność objęta tytułem egzekucyjnym nie istnieje. Dla sądu orzekającego w postępowaniu klauzulowym istnienie i zakres nadającego się do egzekucji roszczenia oraz zasięg obowiązku prawnego dłużnika są wiążące jako stwierdzone urzędowym dokumentem w postaci tytułu egzekucyjnego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 1973 r., sygn. II PZ 34/73 LexPolonica nr 32090, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2012 r., sygn. akt V CSK 372/11, Lex nr 1231631).

Argumentację przedstawioną wyżej wspiera jednocześnie fakt, że przewidzianą art. 778² k.p.c. możliwość nadania tytułowi egzekucyjnemu wydanemu przeciwko spółce jawnej klauzuli wykonalności przeciwko współnikom tej spółki należy traktować jako przykład powstałej z mocy ustawy rozszerzonej prawomocności wyroku podobnej do tej, która ma miejsce w odniesieniu do małżonka dłużnika na podstawie art. 787 k.p.c., choć postępowanie w trybie art. 778¹ k.p.c. jest mniej sformalizowane.

Rozszerzona prawomocność oznacza przy tym, że wierzyciel w przypadkach wymienionych w ustawie, może uzyskać tytuł wykonawczy przeciwko innym osobom, niż wymienione w tytule egzekucyjnym i co do całości należności tytułem tym objętym. W ten sposób obok dłużnika materialnoprawnego wskazanego w tytule egzekucyjnym pojawia się inna osoba przeciwko której można żądać nadania tytułowi klauzuli wykonalności na podstawie przepisów procesowych. Tą drogą staje się ona dłużnikiem egzekwowalnym, w zakresie wszystkich świadczeń objętych tytułem, gdyż wierzyciel może żądać skierowania przeciwko niej egzekucji (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2005 r., sygn. III CZP 21/05).

Rozszerzona prawomocność wyroku w przypadku nadania mu, jako tytułowi egzekucyjnemu przeciwko spółce jawnej klauzuli wykonalności przeciwko współnikowi tej spółki, nakazuje uwzględniać subsydiarną odpowiedzialność współników za długi spółki wynikającą z art. 31§1 k.s.h., gdy jej istotę wyłożył Sąd Najwyższy w wyroku z 16 września 2010r., I CSK 453/09 (LEX nr 607234) wskazując, że subsydiarność wyznacza kolejność zaspokajania roszczeń, gdy w pierwszej kolejności to spółka jawna odpowiada za długi. W konsekwencji wspólnicy odpowiadają za jej długi dopiero wtedy, gdy powstaje bezskuteczność egzekucji z majątku spółki. Oznacza to, że wierzyciel spółki jawnej ma obowiązek prowadzenia egzekucji w pierwszej kolejności z majątku spółki i dopiero w razie jej bezskuteczności możliwa jest egzekucja z majątku współnika. Nie ma zatem wątpliwości, że odpowiedzialność współnika spółki jawnej jest odpowiedzialnością za cudzy dług (dług spółki) a jej przesłanką jest istnienie długu osoby trzeciej, za którą inna osoba ponosi odpowiedzialność ex lege na podstawie art. 22§2 k.s.h.

W związku z takim charakterem odpowiedzialności współnika spółki jawnej jawi się problem możliwości uwzględnienia w postępowaniu klauzulowym dotyczącym odpowiedzialności za dług spółki jawnej okoliczności, że część długu spółki jawnej została wyegzekwowana przed powstaniem bezskuteczności egzekucji wobec spółki, a wielkość kwot wyegzekwowanych i sposób ich zaliczenia na dług potwierdza dokument w postaci oświadczenia komornika prowadzącego egzekucję.

Uwagi Sądu Apelacyjnego nie uszedł fakt, że autonomiczny charakter postępowania klauzulowego wynikający przede wszystkim z jego funkcji sprawia, iż postępowania dotyczące badania zagadnień materialno prawnych takich jak ustalenie przedmiotowego i podmiotowego zakresu egzekucji oraz zbadanie, czy wystąpiło zdarzenie, od którego uzależnione jest wykonanie tytułu egzekucyjnego mają charakter subsydiarny. Zostały włączone do postępowania klauzulowego w celu przyspieszeniu postępowania bez odsyłania wierzyciela na drogę postępowania rozpoznawczego w razie konieczności zbadania zagadnień nieskomplikowanych, z zastrzeżeniem, że może to nastąpić wyłącznie na podstawie dokumentów oraz wyjątkowo, tylko bowiem w niektórych przypadkach na podstawie wyraźnego przepisu ustawy (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 28 października 2010r. III CZP 65/10, OSNC 2011, nr 3, poz.27).

W kontekście powyższych stwierdzeń, przy istnieniu dokumentu wskazującego na wyegzekwowanie części należności spółki jawnej rozważenia wymagało, czy z punktu widzenia wierzyciela, dopuszczalne jest w postępowaniu klauzulowym, uwzględnienie częściowej zapłaty długu przez spółkę, co nastąpiło przed bezskutecznością egzekucji

wobec spółki, gdy dług spółki w zakresie kwot wyegzekwowanych wygasł, przestając być jednocześnie w tym zakresie długiem cudzym za, który winni odpowiadać wspólnicy spółki

Ponieważ komornik wskazał na poczet odsetek od której kwoty i jaką kwotę zaliczył przekładało się to na przesunięcie początkowej daty płatności odsetek od kwoty 16.411, 55 złotych od 29 kwietnia 2011r. od kwoty 14261,80 złotych od 11 sierpnia 2010r. i od kwoty 25083,28 od 7 maja 2010r.

Stąd też zaskarżone postanowienie podległo zmianie na podstawie art. 386§1 k.p.c. w zw. z art. 397§2 k.p.c., gdy co do kwot wymienionych odsetek zażalenie podlegało oddaleniu (art. 358 w zw. z art. 397§2 k.p.c.)

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na mocy art. 98 k.p.c.

zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i 13 § 2 k.p.c. zasądzając od uczestnika (jako strony przegrywającej) na rzecz wnioskodawcy tytułem kosztów postępowania zażaleniowego kwotę 150 zł, na którą złożyła się opłata od zażalenia (30 zł) oraz wynagrodzenie pełnomocnika (120 zł) – (§ 10 ust. 1 pkt 13 w zw. z § 12 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu).